

ปัจจัยทำนายความตั้งใจในการหลีกเลี่ยงการดื่มแอลกอฮอล์ ของนักศึกษามหาวิทยาลัย จังหวัดร้อยเอ็ด

Predictive Factors of Intention to Alcohol Avoidance Among University Students in Roi Et Province

โชตระวี อินจำปา* บุญยดา วงศ์พิมล**
Chotravee Injumpa* Boonyada Wongpimoln**

บทคัดย่อ

การวิจัยแบบความสัมพันธ์เชิงทำนายครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาปัจจัยทำนายความตั้งใจในการหลีกเลี่ยงการดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษามหาวิทยาลัย จังหวัดร้อยเอ็ด กลุ่มตัวอย่างคือ นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด จำนวน 142 คน สุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน เก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างเดือน มิถุนายน-กรกฎาคม 2563 โดยใช้แบบสอบถาม ได้แก่ แบบวัดทัศนคติต่อการดื่มแอลกอฮอล์ แบบวัดอิทธิพลของกลุ่มเพื่อน แบบวัดการรับรู้ความสามารถในการควบคุมการดื่มแอลกอฮอล์ แบบวัดการรับรู้ความรุนแรงในการดื่มแอลกอฮอล์ และแบบวัดความตั้งใจในการหลีกเลี่ยงการดื่มแอลกอฮอล์ มีค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาคเท่ากับ .89, .86, .90, .94, และ .96 ตามลำดับ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติพรรณนา วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้วยสถิติเพียร์สัน วิเคราะห์ปัจจัยทำนายแบบถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนและสร้างสมการทำนาย

ผลการวิจัย พบว่า 1) ค่าเฉลี่ยคะแนนของความตั้งใจในการหลีกเลี่ยงการดื่มแอลกอฮอล์ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=27.45$, $SD=3.92$) 2) ทัศนคติต่อการดื่มแอลกอฮอล์ อิทธิพลของกลุ่มเพื่อน การรับรู้ความสามารถในการควบคุมการดื่มแอลกอฮอล์ และการรับรู้ความรุนแรงในการดื่มแอลกอฮอล์ มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r=.429, .182, .475$, and $.336$, $p<.05$) และ 3) ทัศนคติต่อการดื่มแอลกอฮอล์ ($\beta=.312$) การรับรู้ความสามารถในการควบคุมการดื่มแอลกอฮอล์ ($\beta=.337$) และการรับรู้ความรุนแรงในการดื่มแอลกอฮอล์ ($\beta=.172$) สามารถร่วมทำนายความตั้งใจในการหลีกเลี่ยงการดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษามหาวิทยาลัย จังหวัดร้อยเอ็ด ได้ร้อยละ 35.1 ผลการวิจัยครั้งนี้ให้ข้อมูลที่สำคัญในการนำไปวางแผนเพื่อป้องกันพฤติกรรมบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในนักศึกษามหาวิทยาลัยต่อไป

คำสำคัญ: ความตั้งใจในการหลีกเลี่ยงการดื่มแอลกอฮอล์ นักศึกษามหาวิทยาลัย พฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์

Received: September 22, 2020

Revised: November 19, 2020

Accepted: December 18, 2020

* อาจารย์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด E-mail: Chotravee@reru.ac.th

* Instructor, Faculty of Nursing, Roi Et Rajabhat University.

** Corresponding Author, อาจารย์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

** Corresponding Author, Instructor, Faculty of Nursing, Roi Et Rajabhat University.

Abstract

The purposes of this correlational predictive research were to examine predictive factors of intention to alcohol avoidance among university students in Roi-Et province. The subjects were 142 using systematic random sampling. The data were collected in June-July 2020, by using attitudes, subjective norms, perceived behavioral control, perceived severity, and intention to alcohol avoidance questionnaires. Cronbach's alpha coefficients were .89, .86, .90, .94, and .96, respectively. Data were analyzed using Descriptive Statistics, Pearson Product Moment Correlation, Stepwise Multiple Linear Regression, and Prediction Equation.

The results revealed that: 1) Intention to alcohol avoidance was at a medium level ($\bar{X}=27.45$, $SD=3.92$); 2) Attitudes, subjective norms, perceived behavioral control and perceived severity were positively and significantly related to intention to alcohol avoidance ($r=.429$, $.182$, $.475$, and $.336$, $p<.05$) and 3) attitudes ($\beta=.312$), perceived behavioral control ($\beta=.337$), and perceived severity ($\beta=.172$) were significant predictors of intention to alcohol avoidance among university students in Roi-Et province at 35%. The results provided important information for planning to prevent alcohol consumption behavior among university students. Stimulating and changing attitudes toward alcohol. Promotes perceived behavioral control of alcohol consumption and perceived severity of alcohol use among students.

Keywords: intention to alcohol avoidance, university students, alcohol consumption behavior

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นเครื่องดื่มที่นิยมดื่มทั่วไปในสังคมไทย และแฝงอยู่ในวิถีชีวิตของคนไทยมาเป็นระยะเวลาอันยาวนาน จัดเป็นสารเสพติดที่ไม่ผิดกฎหมายสามารถหาซื้อได้ง่ายทั่วไป จึงง่ายต่อการเข้าถึง ส่งผลให้มีอัตราการดื่มแอลกอฮอล์สูงมากขึ้น¹ จากการศึกษาที่เครื่องดื่มแอลกอฮอล์สามารถเข้าถึงได้ง่ายในกลุ่มคนทุกกลุ่มและทุกสังคม จึง

เป็นพฤติกรรมทางสังคมอย่างหนึ่ง ที่มีอิทธิพลทางด้านความเชื่อ ค่านิยม และวัฒนธรรมที่ผสมผสานกันอย่างเหนียวแน่น โดยเฉพาะวัฒนธรรมประเพณีของไทย ที่เปิดโอกาสให้มีการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เช่น งานแต่งงาน งานทอดกฐิน หรือแม้กระทั่งงานประเพณีสำคัญในชุมชน ซึ่งเป็นปัจจัยเอื้ออำนวยให้ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์สูงขึ้น ส่งผลให้เกิดปัญหาจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

มีความรุนแรงมากขึ้น กลายเป็นปัญหาในระดับชาติและระดับนานาชาติ^{1,2} ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการดื่มแอลกอฮอล์ทำให้ผู้ดื่มรู้สึกผ่อนคลาย เข้ากับสังคมหรือผู้อื่นได้ดี เกิดความมั่นใจที่จะพูดและทำในสิ่งที่ปกติแล้วไม่กล้าทำ จึงส่งผลให้ในปัจจุบันการดื่มแอลกอฮอล์มีการแพร่หลายเข้ามาในกลุ่มวัยรุ่น วัยเรียนและมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปี ทั้งในด้านจำนวนของผู้ดื่มและปริมาณการดื่มแอลกอฮอล์³⁻⁵

ในประเทศไทยจากสถิติพฤติกรรมกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของประชากรที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป ในปี พ.ศ. 2560 พบจำนวนทั้งสิ้น 55.9 ล้านคน เป็นผู้ที่ดื่มแอลกอฮอล์ในรอบปีที่ผ่านมาประมาณ 15.9 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 28.4 โดยเป็นผู้ที่ดื่มแอลกอฮอล์อย่างสม่ำเสมอจำนวน 6.98 ล้านคน คิดเป็น ร้อยละ 12.5 และเป็นผู้ที่ดื่มแอลกอฮอล์นาน ๆ ครั้งจำนวน 8.91 ล้านคน คิดเป็น ร้อยละ 15.9 และจากสถิติดังกล่าว จำแนกเป็นกลุ่มเยาวชนที่มีอายุ 20-24 ปี มีอัตราการดื่มแอลกอฮอล์ ถึงร้อยละ 33.5 ส่วนใหญ่เป็นนักดื่มเป็นครั้งคราว คิดเป็นร้อยละ 75.59 รองลงมาคือกลุ่มเยาวชน อายุ 15-19 ปี อัตราการดื่มแอลกอฮอล์ ร้อยละ 13.6⁶ จากสถิติจะเห็นว่าช่วงอายุดังกล่าวเป็นกลุ่มที่อยู่ในวัยเรียน หรือกลุ่มนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี⁴ และจากการศึกษาพฤติกรรมกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จำแนกตามภูมิภาค พบว่าภาคเหนือมีความชุกของการดื่มแอลกอฮอล์สูงที่สุด คิดเป็นร้อยละ 35.40 รองลงมา คือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือคิดเป็นร้อยละ 32.82 ของประชากรที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป⁷ ซึ่งจังหวัดร้อยเอ็ดเป็นจังหวัดหนึ่งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และเป็นจังหวัดที่มี

คะแนนความเสี่ยงต่อปัญหาแอลกอฮอล์เป็นอันดับที่ 25 ของประเทศ และมีความชุกของการดื่มในประชากรทั่วไป (15 ปีขึ้นไป) เป็นอันดับที่ 28 ของประเทศ⁸ อาจเนื่องมาจากจังหวัดร้อยเอ็ด กำลังมีความเจริญทางเศรษฐกิจ มีสิ่งอำนวยความสะดวกครบครัน และมีสถานศึกษาในทุกกระดับ ประกอบกับมีหอพักและสถานบันเทิงเป็นจำนวนมาก การเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ง่าย ส่งผลให้นักศึกษามีการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่สูงขึ้น

การดื่มแอลกอฮอล์ส่งผลกระทบต่อทางด้านร่างกายในหลายระบบ ได้แก่ ผลต่อหัวใจ จะทำให้มีความผิดปกติของกล้ามเนื้อหัวใจ เกิดหัวใจวายได้ง่าย ผลต่อดับ พบว่าจะทำให้เกิดโรคตับแข็งได้ และตับสูญเสียหน้าที่ ผลต่อผิวหนัง มีผลทำให้ร่างกายสูญเสียความร้อนออกไปบางส่วนจากทางผิวหนัง จนบางครั้งอาจเกิดอาการหนาวจนสั่นได้ง่ายในฤดูหนาว ผลต่อกระเพาะอาหาร มีผลทำให้กระเพาะอาหารอักเสบอย่างเฉียบพลันภายหลังดื่มในปริมาณมาก ผลต่อระบบสืบพันธุ์ในเพศชายอาจเกิดการเสื่อมสมรรถภาพทางเพศ ในหญิงตั้งครรภ์จะมีผลร้ายต่อทารกทั้งทางร่างกายและทางจิตใจ โดยเฉพาะสมองจนส่งผลด้านจิตสังคมตามมา⁹ การดื่มแอลกอฮอล์ในระยะแรกจะมีฤทธิ์เข้าไปกระตุ้นให้มีการเพิ่มการทำงานของสารสื่อประสาทในสมอง โดยเฉพาะในส่วนของ Amygdala ซึ่งเป็นส่วนที่ควบคุมทางด้านอารมณ์ ส่งผลทำให้เกิดการผ่อนคลายและการเปลี่ยนแปลงด้านอารมณ์และมีผลไปกดระบบประสาทส่วนกลางและสมองส่วนหน้า ซึ่งมีหน้าที่เกี่ยวกับการคิดและตัดสินใจ⁵ โดยผลกระทบในกลุ่มนักศึกษาจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มักพบว่ามีผลกระทบต่อ

การเรียน โดยนักศึกษาที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มักจะประสบปัญหาด้านความจำ และสมาธิในการเรียนหนังสือลดลง โดยพบมากกว่าร้อยละ 51.85 ส่งผลให้ผลการเรียนลดต่ำลง ทะเลาะวิวาท กระทำผิดกฎหมายจากการเมาแล้วขับจนเกิดอุบัติเหตุหรือเสียชีวิต ก่อให้เกิดการติดแอลกอฮอล์ เมื่อเข้าสู่วัยผู้ใหญ่ ยิ่งไปกว่านั้นหากเป็นนักศึกษา เพศหญิงยังมีการดื่มแอลกอฮอล์ในปริมาณมาก ทำให้เสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์โดยไม่ได้ตั้งใจและถูกกระทำทางเพศตามมาได้²⁻¹⁰

จากทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน (Theory of Planned Behavior) ของ Ajzen and Fishbein¹¹ ที่ได้กล่าวไว้ว่าความตั้งใจเกิดจากความเชื่อ 3 ประการ คือ 1) เจตคติต่อพฤติกรรม (attitudes) เป็นปัจจัยส่วนบุคคล และประเมินคุณค่าของผลการกระทำพฤติกรรมนั้น ๆ ทั้งความคิด ความเชื่อเชิงบวกหรือเชิงลบของบุคคลนั้น ๆ ที่มีผลต่อความตั้งใจในการแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ 2) การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (subjective norms) เป็นปัจจัยทางสังคมเกี่ยวกับความเชื่อ ความคาดหวังของบุคคลหรือกลุ่มคนที่ชื่นชอบ และให้เป็นต้นแบบถ้าบุคคลรับรู้ว่สิ่งนั้นมีความสำคัญต่อตนเอง ก็จะมีแนวโน้มที่จะคล้อยตามและแสดงพฤติกรรมตามแบบนั้น ๆ และ 3) การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม (perceived behavioral control) เป็นปัจจัยควบคุมการรับรู้ของบุคคลต่อความสามารถในการควบคุมเพื่อให้เกิดพฤติกรรมดังตั้งใจ และปัจจัยอิสระจากการทบทวนวรรณกรรมพบว่า การรับรู้ความรุนแรงในการดื่มแอลกอฮอล์ (perceived severity) มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจในการหลีกเลี่ยงการดื่มแอลกอฮอล์ของ

นักศึกษา⁵ ทั้งนี้การที่บุคคลจะกระทำพฤติกรรมใด จะต้องผ่านความตั้งใจโดยใช้ข้อมูลที่ตนเองมีอยู่อย่างเป็นระบบ และใช้เหตุผลในการตัดสินใจกระทำพฤติกรรมนั้น ๆ โดยการกระทำพฤติกรรมไม่ได้เกิดจากอารมณ์ และผ่านการพิจารณาไตร่ตรองเป็นอย่างดีแล้ว¹¹ ดังนั้นเมื่อนักศึกษามีความตั้งใจที่จะหลีกเลี่ยงการดื่มแอลกอฮอล์ในระดับสูง จะส่งผลให้กระทำพฤติกรรมในการหลีกเลี่ยงการดื่มแอลกอฮอล์ตามมา

จากความสำคัญข้างต้น ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษา ระดับความตั้งใจในการหลีกเลี่ยงการดื่มแอลกอฮอล์ และศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์และทำนายความตั้งใจในการหลีกเลี่ยงการดื่มแอลกอฮอล์ ของนักศึกษามหาวิทยาลัยในจังหวัดร้อยเอ็ด เนื่องจากอยู่ในวัยที่มีการดื่มแอลกอฮอล์อยู่ในระดับสูง^{3,5} และเป็นวัยที่ชอบทดลองสิ่งต่าง ๆ เป็นวัยในการเปลี่ยนแปลงในทุก ๆ ด้านอาจเป็นสาเหตุนำไปสู่การแสดงออกทางพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม รวมทั้งการต้องการความเป็นอิสระ การได้รับการยอมรับในกลุ่มเพื่อน⁴ จากเหตุผลดังกล่าว อาจเป็นสาเหตุที่นำไปสู่พฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษาได้จากการทบทวนวรรณกรรมไม่พบงานวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยทำนายความตั้งใจในการหลีกเลี่ยงการดื่มแอลกอฮอล์ ของนักศึกษามหาวิทยาลัย มีเพียงการศึกษาเชิงความสัมพันธ์ และการวิจัยข้างเคียงเกี่ยวกับสารเสพติด ซึ่งคาดว่าจากผลการวิจัยจะทำให้ทราบว่านักศึกษามหาวิทยาลัย จังหวัดร้อยเอ็ด มีความตั้งใจในการหลีกเลี่ยงการดื่มแอลกอฮอล์ในระดับใด เพื่อนำไปสู่การวางแผนให้ความรู้ และเสริมสร้างพฤติกรรมสุขภาพที่ดีให้แก่เยาวชนในสถานศึกษา

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษานี้ใช้กรอบแนวคิดทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนของ Ajzen and Fishbein¹¹ ร่วมกับปัจจัยอิสระจากการทบทวนวรรณกรรม ดังนั้นผู้วิจัยจึงกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังภาพที่ 1

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความตั้งใจในการหลีกเลี่ยงการดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษามหาวิทยาลัย จังหวัดร้อยเอ็ด
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติในการดื่มแอลกอฮอล์ อิทธิพลของกลุ่มเพื่อน การรับรู้ความสามารถในการควบคุมการดื่มแอลกอฮอล์ การรับรู้ความรุนแรงในการดื่มแอลกอฮอล์ กับความตั้งใจในการหลีกเลี่ยงการดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษามหาวิทยาลัย จังหวัดร้อยเอ็ด
3. เพื่อศึกษาปัจจัยทำนายความตั้งใจในการหลีกเลี่ยงการดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษามหาวิทยาลัย จังหวัดร้อยเอ็ด

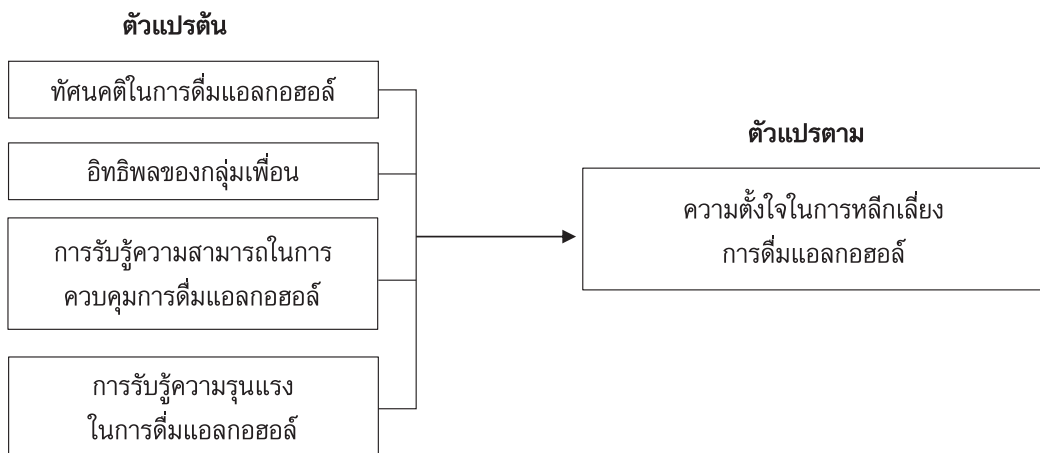
สมมุติฐานการวิจัย

1. ทัศนคติในการดื่มแอลกอฮอล์ อิทธิพลของกลุ่มเพื่อน การรับรู้ความสามารถในการควบคุมการดื่มแอลกอฮอล์ และการรับรู้ความรุนแรงในการดื่มแอลกอฮอล์ มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจในการหลีกเลี่ยงการดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษามหาวิทยาลัย จังหวัดร้อยเอ็ด
2. ทัศนคติในการดื่มแอลกอฮอล์ อิทธิพลของกลุ่มเพื่อน การรับรู้ความสามารถในการควบคุมการดื่มแอลกอฮอล์ และการรับรู้ความรุนแรงในการดื่มแอลกอฮอล์ สามารถร่วมทำนายความตั้งใจในการหลีกเลี่ยงการดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษามหาวิทยาลัย จังหวัดร้อยเอ็ด

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยแบบความสัมพันธ์เชิงทำนาย ประชากรของการศึกษานี้ คือ นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ดเพศชายและหญิง ปีการศึกษา

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

2562 จำนวน 6,716 คน¹² กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด เพศชายและหญิงที่มีอายุระหว่าง 18-30 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1-4 ปีการศึกษา 2563 โดยกำหนดให้มีคุณสมบัติ ดังนี้ 1. มีสัญชาติไทย 2. สามารถอ่านและเขียนภาษาไทยได้ 3. ไม่มีโรคประจำตัว ที่เป็นปัญหาและอุปสรรคในการตอบแบบสอบถาม 4. ยินดีเข้าร่วมการวิจัยในครั้งนี้ ขนาดของกลุ่มตัวอย่างของการวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการวิเคราะห์อำนาจในการทดสอบ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป G*Power version 3.1.9.2¹³ กำหนดใช้สถิติวิเคราะห์แบบ Linear multiple regression: fixed model R² deviation from zero กำหนดค่าอิทธิพล (effect size) เท่ากับ .15 เนื่องจากงานวิจัยที่ผ่านมา พบว่า ตัวแปรทัศนคติในการดื่มแอลกอฮอล์ และอิทธิพลของกลุ่มเพื่อนสามารถทำนายพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ในนักศึกษาได้ กำหนดความเชื่อมั่นทางสถิติที่ .05 และกำหนดอำนาจการทดสอบ (power of test) ที่ .95 ซึ่งคำนวณได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 129 คน และเพื่อการออกจากกรวิจัยของผู้เข้าร่วมวิจัยหรือการไม่ครบถ้วนของข้อมูลผู้วิจัยจึงเพิ่มจำนวนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 10% ได้เท่ากับ 142 คน³

ขั้นตอนการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

1. ผู้วิจัยสุ่มกลุ่มตัวอย่างใช้การสุ่มแบบหลายขั้นตอนโดยดำเนินการดังนี้^{14,15} 1. สุ่มจำนวนนักศึกษาจากจำนวน 6 คณะได้มา 3 คณะ เป็นคณะพยาบาลศาสตร์ คณะครุศาสตร์ และคณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ 2. สุ่มจำนวน

นักศึกษาตามสาขาวิชาของคณะ เป็นสาขาการพยาบาล สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ศึกษา และสาขาสาธารณสุขศาสตร์ และ 3. สุ่มจำนวนนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ระดับปริญญาตรี ปีการศึกษา 2563

การแบ่งกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนประชากร ดังนี้^{14,15}

$$\text{กลุ่มตัวอย่าง} = \frac{\text{ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง} \times \text{ขนาดของประชากรแต่ละชั้นปี}}{\text{จำนวนประชากรทั้งหมด}}$$

จำนวนนักศึกษาคณะพยาบาลศาสตร์ จำนวน 75 คน คณะครุศาสตร์ จำนวน 100 คน และคณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ จำนวน 39 คน โดยแบ่งสัดส่วนได้ดังนี้ คณะพยาบาลศาสตร์ จำนวน 50 คน, คณะครุศาสตร์ จำนวน 66 คน และคณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ จำนวน 26 คน

การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง

โครงการวิจัยนี้ได้ผ่านการพิจารณาจากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด เลขที่ 013/2563 เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างยังอยู่ในกลุ่มเปราะบาง ผู้วิจัยจึงได้ทำเอกสารขออนุญาตโดยการยินยอมจากอาจารย์ที่ปรึกษาประจำชั้นปี จากนั้นผู้วิจัยได้เข้าพบกลุ่มตัวอย่างและกล่าวแนะนำตัว พร้อมทั้งชี้แจงการวิจัยในกลุ่มให้ทราบ ซึ่งการตอบรับหรือปฏิเสธการเข้าร่วมวิจัยครั้งนี้จะไม่ฝืนใจใด ๆ ทั้งสิ้น ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามจะถูกปกปิดเป็นความลับ ไม่มีการเปิดเผยหรือระบุเป็นบุคคล โดยผู้วิจัยเท่านั้นที่สามารถเข้าถึงข้อมูลได้

และการนำเสนอในทางวิชาการเป็นภาพรวม ข้อมูลทั้งหมดจะถูกทำลายหลังจากการวิจัยเสร็จสิ้น และได้รับการเผยแพร่ผลงานเรียบร้อยแล้ว

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม ประกอบด้วย 6 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบวัดข้อมูลส่วนบุคคล เป็นแบบตัวเลือก ประกอบด้วย อายุ เพศ คณะ สถานที่พักอาศัย สถานภาพสมรสของบิดา-มารดา เคยดื่มแอลกอฮอล์ในระยะ 12 เดือนที่ผ่านมา ค่าใช้จ่ายที่ได้รับต่อเดือนโดยเฉลี่ย โดยใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

ส่วนที่ 2 แบบวัดทัศนคติในการดื่มแอลกอฮอล์ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยดัดแปลง¹⁶ มีค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาคเท่ากับ .89 ดัชนีความตรงตามเนื้อหาเท่ากับ .92 มีข้อคำถามทั้งหมด 7 ข้อ มีช่วงคะแนนรวมอยู่ระหว่าง 7-35 คะแนน มีลักษณะมาตรวัดแบบลิเคิร์ต 5 ระดับ ซึ่งข้อคำถามมี 2 ลักษณะคือ ข้อคำถามด้านบวกและด้านลบ

ส่วนที่ 3 แบบวัดอิทธิพลของกลุ่มเพื่อน เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยดัดแปลง³ มีค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาคเท่ากับ .86 ดัชนีความตรงตามเนื้อหา เท่ากับ .88 มีข้อคำถามทั้งหมด 6 ข้อ มีช่วงคะแนนรวมอยู่ระหว่าง 6-30 คะแนน มีลักษณะมาตรวัดแบบลิเคิร์ต 5 ระดับ ซึ่งข้อคำถามมี 2 ลักษณะคือ ข้อคำถามด้านบวก และด้านลบ

ส่วนที่ 4 การรับรู้ความสามารถในการควบคุมการดื่มแอลกอฮอล์ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยดัดแปลง³ มีค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาคเท่ากับ .90 ดัชนีความตรงตามเนื้อหา เท่ากับ 1

มีข้อคำถามทั้งหมด 6 ข้อ มีช่วงคะแนนรวมอยู่ระหว่าง 6-30 คะแนน มีลักษณะมาตรวัดแบบลิเคิร์ต 5 ระดับ ซึ่งข้อคำถามมี 2 ลักษณะคือ ข้อคำถามด้านบวก และด้านลบ

ส่วนที่ 5 แบบวัดการรับความรุนแรงต่อการดื่มแอลกอฮอล์ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยดัดแปลง¹⁶ มีค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาคเท่ากับ .94 ดัชนีความตรงตามเนื้อหา เท่ากับ 1 มีข้อคำถามทั้งหมด 6 ข้อ มีช่วงคะแนนรวมอยู่ระหว่าง 6-30 คะแนน มีลักษณะมาตรวัดแบบลิเคิร์ต 5 ระดับ ซึ่งข้อคำถามมี 2 ลักษณะคือ ข้อคำถามด้านบวกและด้านลบ

ส่วนที่ 6 แบบวัดความตั้งใจในการหลีกเลี่ยงการดื่มแอลกอฮอล์ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาคเท่ากับ .96 ดัชนีความตรงตามเนื้อหา เท่ากับ 1 มีข้อคำถามทั้งหมด 7 ข้อ มีช่วงคะแนนรวมอยู่ระหว่าง 7-35 คะแนน มีลักษณะมาตรวัดแบบลิเคิร์ต 5 ระดับ ซึ่งข้อคำถามมี 2 ลักษณะคือ ข้อคำถามด้านบวกและด้านลบ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลช่วงระหว่างเดือนมิถุนายน ถึง กรกฎาคม พ.ศ. 2563 โดยขออนุญาตจากอาจารย์ที่ปรึกษาประจำชั้นปี ในการให้นักศึกษาเข้าร่วมการวิจัย ก่อนการเก็บข้อมูลอย่างน้อย 1 สัปดาห์ เก็บข้อมูลโดยเชิญกลุ่มตัวอย่างไปในห้องเรียนที่จัดเตรียมไว้ โดยคำนึงถึงความเป็นส่วนตัว ซึ่งแจ้งรายละเอียดของงานวิจัย ซึ่งแจ้งรายละเอียดการพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง เมื่อสมัครใจเข้าร่วมโครงการ ผู้วิจัยจึงมอบเอกสารแสดงความยินยอมเข้าร่วมโครงการ

วิจัย เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างลงนามยินยอมเป็นลายลักษณ์อักษร ก่อนขอความร่วมมือกลุ่มตัวอย่างในการตอบแบบสอบถาม ใช้เวลาประมาณ 20-30 นาที ผู้วิจัยอยู่ในห้องเรียนกับกลุ่มตัวอย่างตลอดเวลา เพื่อเปิดโอกาสให้ซักถามเมื่อมีข้อสงสัยเกี่ยวกับข้อคำถาม

การวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้โปรแกรมวิเคราะห์ข้อมูลสำเร็จรูป วิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้วยสถิติเพียร์สัน วิเคราะห์ปัจจัยทำนายแบบถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน และสร้างสมการทำนาย โดยกำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลส่วนบุคคล พบว่ากลุ่มตัวอย่างจำนวน 142 คน เป็นเพศหญิงร้อยละ 78.9 เพศชายร้อยละ 21.1 มีอายุเฉลี่ย 20 ปี (SD = .67) ศึกษา 3 คณะ ได้แก่ คณะครุศาสตร์ คณะพยาบาลศาสตร์ และคณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ (ร้อยละ 46.5, 35.2, 18.3 ตามลำดับ) สถานที่พัก

หอพักในมหาวิทยาลัย (ร้อยละ 63.4) หอพักภายนอกมหาวิทยาลัย (ร้อยละ 28.9) อาศัยอยู่กับบิดามารดา (ร้อยละ 7.7) สถานภาพสมรสของบิดามารดา อยู่ด้วยกัน (ร้อยละ 83.1) แยกกันอยู่ (ร้อยละ 9.2) เคยดื่มแอลกอฮอล์ในระยะ 12 เดือนที่ผ่านมา (ร้อยละ 30.3) ไม่เคยดื่มแอลกอฮอล์ (ร้อยละ 69.7) ค่าใช้จ่ายที่ได้รับต่อเดือนโดยเฉลี่ย 3,001-4,000 บาท (ร้อยละ 35.9) รองลงมา คือ 4,001-5,000 บาท (ร้อยละ 22.5)

2. ผลการศึกษาระดับความตั้งใจในการหลีกเลี่ยงการดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยจังหวัดร้อยเอ็ดพบว่า มีระดับความตั้งใจในการหลีกเลี่ยงการดื่มแอลกอฮอล์อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=27.45$, $SD=3.92$)

3. ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ศึกษาทั้งหมด กับความตั้งใจในการหลีกเลี่ยงการดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษา พบว่า ทศนคติในการดื่มแอลกอฮอล์มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความตั้งใจในการหลีกเลี่ยงการดื่มแอลกอฮอล์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r=.429$, $p<.01$) การรับรู้ความสามารถในการควบคุมการดื่มแอลกอฮอล์มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความตั้งใจในการหลีกเลี่ยงการ

ตารางที่ 2 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทศนคติในการดื่มแอลกอฮอล์ อิทธิพลของกลุ่มเพื่อน การรับรู้ความสามารถในการควบคุมการดื่มแอลกอฮอล์ และการรับรู้ความรุนแรงในการดื่มแอลกอฮอล์

ปัจจัย	ค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์
ทศนคติในการดื่มแอลกอฮอล์	$r = .429^{**}$
อิทธิพลของกลุ่มเพื่อน	$r = .182^*$
การรับรู้ความสามารถในการควบคุมการดื่มแอลกอฮอล์	$r = .475^{**}$
การรับรู้ความรุนแรงในการดื่มแอลกอฮอล์	$r = .336^{**}$

* $p < .05$, ** $p < .01$

เต็มแอลกอฮอล์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .475$, $p < .01$) การรับรู้ความรุนแรงในการดื่มแอลกอฮอล์ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความตั้งใจในการหลีกเลี่ยงการดื่มแอลกอฮอล์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .336$, $p < .01$) และอิทธิพลของกลุ่มเพื่อนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความตั้งใจในการหลีกเลี่ยงการดื่มแอลกอฮอล์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .182$, $p < .05$)

4. ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณโดยวิธีแบบขั้นตอน พบว่า ตัวแปรที่สามารถอธิบายความแปรปรวนของคะแนนความตั้งใจในการหลีกเลี่ยงการดื่มแอลกอฮอล์

เลี่ยงการดื่มแอลกอฮอล์ ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) มีทั้งหมด 3 ตัวแปร คือ ทศนคติในการดื่มแอลกอฮอล์ การรับรู้ความสามารถในการควบคุมการดื่มแอลกอฮอล์ และการรับรู้ความรุนแรงในการดื่มแอลกอฮอล์ โดยตัวแปรทั้งสามตัวสามารถอธิบายความแปรปรวนของความตั้งใจในการหลีกเลี่ยงการดื่มแอลกอฮอล์ ของนักศึกษามหาวิทยาลัย จังหวัดร้อยเอ็ด ได้ร้อยละ 35.1 โดยสามารถสร้างสมการทำนาย ดังแสดงในตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณโดยวิธีแบบขั้นตอน

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณโดยวิธีแบบขั้นตอน

ขั้นที่	ตัวทำนาย	R	R ²	R ² change	F	p-value
1	การรับรู้ความสามารถในการควบคุมการดื่มแอลกอฮอล์	.475	.226	.226	40.8	.000
2	ทศนคติในการดื่มแอลกอฮอล์	.572	.327	.101	20.9	.000
3	การรับรู้ความรุนแรงในการดื่มแอลกอฮอล์	.592	.351	.024	5.02	.027

F = 24.86 (p < 0.5)

ตารางที่ 4 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างตัวแปรทำนายทั้งหมดในรูปของคะแนนดิบ (b) และคะแนนมาตรฐาน (β) โดยใช้วิธีวิเคราะห์แบบถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (n = 142)

ตัวแปรทำนาย	b	S.E. _b	β	t	p-value
1. การรับรู้ความสามารถในการควบคุมการดื่มแอลกอฮอล์	.374	.095	.312	3.94	.000
2. ทศนคติในการดื่มแอลกอฮอล์	.455	.096	.337	4.74	.000
3. การรับรู้ความรุนแรงในการดื่มแอลกอฮอล์	.282	.126	.172	2.24	.027
Constant	5.73	4.18	-	1.37	.173
R = .592 R ² = .351		S.est = 1.78			

สมการทำนายในรูปคะแนนดิบ

$$Y_{\text{ความตั้งใจในการหลีกเลี่ยงการดื่มแอลกอฮอล์}} = 5.73 + .374X_{\text{การรับรู้ความสามารถในการควบคุมการดื่มแอลกอฮอล์}} + .455X_{\text{ทศนคติ}} + .282X_{\text{การรับรู้ความรุนแรงในการดื่มแอลกอฮอล์}}$$

สมการทำนายในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$Z_{\text{ความตั้งใจในการหลีกเลี่ยงการดื่มแอลกอฮอล์}} = .312Z_{\text{การรับรู้ความสามารถในการควบคุมการดื่มแอลกอฮอล์}} + .337Z_{\text{ทศนคติ}} + .172Z_{\text{การรับรู้ความรุนแรงในการดื่มแอลกอฮอล์}}$$

การอภิปรายผล

1. การอภิปรายผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ การวิจัย พบว่าระดับความตั้งใจในการหลีกเลี่ยงการดื่มแอลกอฮอล์ ของนักศึกษามหาวิทยาลัย จังหวัดร้อยเอ็ด อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=27.45$, $SD=3.92$) จากผลการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 54.5 เป็นนักศึกษาคณะซึ่งเรียนเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์สุขภาพ จึงมีความตระหนักต่อการดูแลสุขภาพตนเอง ส่งผลให้มีพฤติกรรม การป้องกันโรคที่ดี และกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 78.9) ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Khai, Kirsten, and Maree¹⁷ ที่พบว่าเพศหญิงมีกระบวนการในการควบคุมตนเองและความตั้งใจไม่ดื่มแอลกอฮอล์สูงกว่าเพศชายจึงอาจมีความตระหนักต่อการดูแลสุขภาพตนเอง และกลุ่มตัวอย่างพักอาศัยที่หอพักภายในมหาวิทยาลัย (ร้อยละ 63.4) ซึ่งอาจมีผลต่อการดื่มแอลกอฮอล์ได้ยากขึ้น และจากผลการศึกษาพบว่าร้อยละ 30.3 เคยดื่มแอลกอฮอล์ในระยะ 12 เดือนที่ผ่านมา จึงส่งผลให้นักศึกษามหาวิทยาลัย มีความตั้งใจในการหลีกเลี่ยงการดื่มแอลกอฮอล์อยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับการศึกษาใกล้เคียง¹⁸ ที่พบว่าความตั้งใจในการเลิกสูบบุหรี่ของข้าราชการตำรวจที่สูบบุหรี่ ส่วนใหญ่มีความตั้งใจเลิกสูบบุหรี่ในระดับปานกลาง เนื่องจากเคยสูบบุหรี่ จึงส่งผลให้ความตั้งใจอยู่ในระดับปานกลาง

2. การอภิปรายผลการวิจัยตามสมมติฐาน การวิจัย ตัวแปรทั้งหมดมีความสัมพันธ์ทางบวกต่อความตั้งใจในการหลีกเลี่ยงการดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษามหาวิทยาลัย จังหวัดร้อยเอ็ด ดังนี้

2.1 ตัวแปรทัศนคติในการดื่มแอลกอฮอล์ ทัศนคติเป็นปัจจัยส่วนบุคคล และประเมินคุณค่า

ของผลการกระทำพฤติกรรมนั้น ๆ ทั้งความคิด ความเชื่อเชิงบวกหรือเชิงลบของบุคคลนั้น ๆ ที่มีผลต่อความตั้งใจในการแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ¹¹ เมื่อมีทัศนคติต่อพฤติกรรมสูงก็จะมี ความตั้งใจในการหลีกเลี่ยงการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์สูง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความตั้งใจในการเลิกดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ของพนักงานห้างสรรพสินค้าในจังหวัดน่าน¹⁷ ที่พบว่า ทัศนคติต่อพฤติกรรมมีความสัมพันธ์ต่อความตั้งใจในการเลิกดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของพนักงานห้างสรรพสินค้า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .01$)

2.2 ตัวแปรอิทธิพลของกลุ่มเพื่อน เป็นปัจจัยทางสังคม เกี่ยวกับความเชื่อ ความคาดหวังของบุคคลหรือกลุ่มคนที่ชื่นชอบ และให้เป็นต้นแบบถ้าบุคคลรับรู้ว่าสิ่งนั้นมีความสำคัญต่อตนเอง ก็จะมีแนวโน้มที่จะคล้อยตามและแสดงพฤติกรรมตามแบบนั้น ๆ¹¹ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ อูษา จันท์แย้ม และประภา ยุทธไตร⁴ พบว่าการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความตั้งใจไม่ดื่มสุราของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) นอกจากนี้ยังพบว่าการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงมีอิทธิพลต่อความตั้งใจในการเลิกดื่ม เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของพนักงานห้างสรรพสินค้า โดยสรุปได้ว่ากลุ่มเพื่อนมีความสัมพันธ์ต่อความตั้งใจในการเลิกดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์¹⁹

2.3 ตัวแปรการรับรู้ความสามารถในการควบคุมการดื่มแอลกอฮอล์ เป็นปัจจัยควบคุมการรับรู้ของบุคคลต่อความสามารถในการควบคุมเพื่อให้เกิดพฤติกรรมที่ตั้งใจ¹¹ แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างเชื่อว่าการที่จะดื่มแอลกอฮอล์หรือไม่ดื่มแอลกอฮอล์ขึ้นกับตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับการ

ศึกษาของ อุษา จันท์แย้ม และประภา ยุทธไตร⁴ พบว่าปัจจัยด้านความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุมการไม่ดื่มสุรา ในอีก 6 เดือน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความตั้งใจไม่ดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) เช่นเดียวกับการศึกษาของ สุภา อัครจันทร์, ดวงใจ วัฒนสินธุ์ และภรภัทร เสง้อุดมทรัพย์²⁰ พบว่าผู้ที่รับรู้ว่าตนเองสามารถรับรู้พฤติกรรมการหยุดดื่มสุรา หรือสามารถจัดการกับพฤติกรรมอื่นที่เกี่ยวข้องกับการดื่มสุราได้ เช่น อากาศร่อยากสุราหรือปฏิเสธการดื่มสุราได้ ก็จะมี ความตั้งใจในการหยุดดื่มสูง ดังนั้นตัวแปรการรับรู้ความสามารถในการควบคุมการดื่มแอลกอฮอล์จึงมีความสัมพันธ์ทางบวกต่อความตั้งใจในการหลีกเลี่ยงการดื่มแอลกอฮอล์ ของนักศึกษามหาวิทยาลัย จังหวัดร้อยเอ็ด

2.4 ตัวแปรการรับรู้ความรุนแรงในการดื่มแอลกอฮอล์ เป็นปัจจัยที่บุคคลมีความสามารถในการประเมินสถานการณ์ที่เกิดขึ้นกับตนเองเกี่ยวกับผลการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ คือตระหนักว่าเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เป็นปัญหาใกล้ตัวและตระหนักในโทษพิษภัยตลอดจนผลกระทบต่างๆ ที่เกิดขึ้นเพื่อนำไปสู่การหลีกเลี่ยงการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์¹⁶ จากการศึกษาครั้งนี้สอดคล้องกับการศึกษาของ จักรพันธ์ กิตตินรรัตน์ และนิพิฐพนธ์ สนิทเหลือ¹⁶ ที่พบว่าการรับรู้ความรุนแรงในการดื่มแอลกอฮอล์ มีความสัมพันธ์ต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร เช่นเดียวกับการศึกษาของ ชิวฮวย แซ่ลิ้ม, กนกพร หมูพยัคฆ์ และนันทวัน สุวรรณรูป¹ ที่พบว่าการรับรู้ผลกระทบ การรับรู้เรื่องโทษของการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีความสัมพันธ์กับการไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของ

วัยรุ่น ตามความเสี่ยงต่อการเกิดอันตราย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) ซึ่งให้เห็นว่าเมื่อนักศึกษารับรู้ถึงความรุนแรง และผลกระทบจากการดื่มแอลกอฮอล์แล้ว จะส่งผลต่อการหลีกเลี่ยงการดื่มแอลกอฮอล์ตามมาได้ อย่างไรก็ตาม การศึกษาครั้งนี้ยังพบว่า อิทธิพลของกลุ่มเพื่อน เมื่อนำมาคำนวณด้วยวิธีทางสถิติ ไม่สามารถทำนายความตั้งใจในการหลีกเลี่ยงการดื่มแอลกอฮอล์ ของกลุ่มตัวอย่าง อาจเนื่องมาจาก กลุ่มตัวอย่างเป็นสาขาที่เรียนค่อนข้างหนัก ค่าใช้จ่ายที่ได้รับต่อเดือนเฉลี่ยร้อยละ 35.9 คือ 3,001-4,000 บาท อาจไม่เพียงพอต่อการซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยการดื่มแอลกอฮอล์จะลดลงเมื่อไม่มีเงิน¹ ส่วนใหญ่พักในหอพักภายในมหาวิทยาลัย จึงยากต่อการดื่มแอลกอฮอล์ และกลุ่มตัวอย่างอาศัยอยู่กับเพื่อนที่ศึกษาในสาขาวิชาเดียวกัน ส่วนใหญ่ไม่เคยดื่มแอลกอฮอล์ (ร้อยละ 69.7) ซึ่งอิทธิพลของกลุ่มเพื่อนที่ดีจะเป็นแบบอย่างพฤติกรรมด้านบวก มีอิทธิพลในการชักจูงให้มีพฤติกรรมที่เหมาะสม ให้คำแนะนำและชักชวนให้ทำกิจกรรมที่สร้างสรรค์ และเป็นประโยชน์¹⁹ สอดคล้องกับการศึกษาของ นริมา สายยิด, จินห์จุฑา ชัยเสนา ดาลลาส และชนัดดา แนบเกษร⁵ ที่พบว่าอิทธิพลของกลุ่มเพื่อนมีอิทธิพลอย่างมากกับความตั้งใจในการหลีกเลี่ยงการดื่มแอลกอฮอล์ ของนักเรียนอาชีวศึกษา ถ้าวัยรุ่นคบกับกลุ่มเพื่อนที่ไม่ดื่มแอลกอฮอล์ และมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อการดื่มแอลกอฮอล์ก็จะชักชวนและห้ามปรามไม่ให้เพื่อนในกลุ่มดื่มแอลกอฮอล์ และมีพฤติกรรมป้องกันตนเองจากสารเสพติดได้⁴ ดังนั้น ตัวแปรนี้จึงไม่สามารถทำนายความตั้งใจในการหลีกเลี่ยงการดื่มแอลกอฮอล์ ของกลุ่มตัวอย่างได้

ข้อเสนอแนะ

ควรมีการวิจัยและพัฒนารูปแบบหรือโปรแกรมการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษาที่เน้นการปรับเปลี่ยนทัศนคติค่านิยม การเพิ่มทักษะและความมั่นใจในการปฏิเสธ ในการหลีกเลี่ยงการดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษา

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยในครั้งนี้ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยจากกองทุนการวิจัยของคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

เอกสารอ้างอิง

1. Saelim S, Moopayak K, Suwonnarop N. Factors related to alcohol drinking behavior of adolescents. Songklanagarind J Nurs 2017;37(3):25-36. (in Thai)
2. Santisith K, Wittaya Y, Wisit T, Phachinee M, Supitchaya H. The predictive factors for alcohol consumption among students in the higher education. J Sci Technol MSU 2019;38(2):158-167. (in Thai)
3. Chen Y, Freeley TH. Predicting binge drinking in college students: rational beliefs, stress, or loneliness? J Drug Educ 2015;45(3-4):133-55. doi: 10.1177/0047237916639812.
4. Junyaem U, Yuttatri P. Prediction of undergraduate freshmen's intentional abstinence of alcohol: application of the theory of planned behaviour. Thai Journal of Nursing Council 2016;31(2):28-40. (in Thai)
5. Saiyuet N, Chaisena DJ, Nabkesorn C. Factors associated with intention to alcohol avoidance among vocational students. Journal of Nursing and Health Care 2018;36(4):120-27. (in Thai)
6. Assanangkornchai S, editor. Facts and figures alcohol in Thailand 2016-2018. Bangkok: Sahamitpattanakanpim (1992); 2019. (in Thai)
7. Assanangkornchai S, editor. Situation alcohol consumption report in Thailand 2017. Bangkok: Sahamitpattanakanpim (1992); 2019. (in Thai)
8. National Statistical Office. The smoking and drinking behavior survey. Bangkok: Text and Journal Publication; 2019. (in Thai)
9. Eze NM, Njoku HA, Eseadi C, Akubue BN, Ezeanwu AB, Ugwu UC, et al. Alcohol consumption and awareness of its effects on health among secondary school students in Nigeria. Medicine (Baltimore) 2017;96(48):e8960. doi: 10.1097/MD.0000000000008960.

10. Sin-ampol P, Jantima N. Impacts and solutions from alcoholic beverages accessibility of female students of a university in Chiang Mai Province. *Veridian E-Journal, Silpakorn University* 2018;11(1):679-97. (in Thai)
11. Ajzen I, Fishbein M. *Understanding attitudes and preceding social behavior*. Englewood Cliffs: Prentice-Hall; 1980.
12. Office of Academic Affairs and Registration. Student-statistics in Roi-et Rajabhat University [Internet]. 2019 [cited 2019 Nov 18]. Available from: <https://academic.reru.ac.th/index.php?lang=th> (in Thai)
13. Faul F, Erdfelder E, Lang AG, Buchner A. G*Power 3: a flexible statistical power analysis program for the social, behavioral, and biomedical sciences. *Behav Res Methods* 2007;39(2):175-91.
14. Cohen J. *Statistical power analysis for the behavioral science*. 2nd ed. Hillsdale: Lawrence Erlbaum Associates; 1988.
15. Thato R. *Nursing research: concepts to application*. 3rd ed. Bangkok: Chulalongkorn University Press; 2018. (in Thai)
16. Kittinorrarat J, Sanithloua N. Factors related to drinking behavior of undergraduate student in Bangkok. Center of Alcohol Studies [Internet]. 2011 [cited 2019 Nov 18]. Available from: <http://cas.or.th>. (in Thai)
17. Tran KT, Robertson K, Thyne M. Factors associated with intention to moderate drinking among student drinkers. *Soc Market Q* 2019;25(4):327-46.
18. Punyakunlaset S, Chansatitporn N, Vatanasomboon P. Factors affecting level of intention to quit smoking among police officers in the central region, Thailand. *J Health Sci* 2019;28(6):1029-39. (in Thai)
19. Deepana A, Numkham L, Wattanasoei S. Factors affecting intention to alcohol abstinence among the department store employees in Nan province. *Thai Science and Technology Journal* 2020;28(1):168-81. (in Thai)
20. Akhajan S, Vatanasin D, Hengudomsub P. Factors associated with intention to alcohol abstinence among persons with relapsed alcohol dependence. *Journal of Boromarajonani College of Nursing, Bangkok* 2017;33(1):17-28. (in Thai)